

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Ігор Леонідович ГАСЮК,

доктор наук з державного управління, доцент,
завідувач кафедри фізичної культури та валеології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
вул. Проскурівського підпілля, 139, Хмельницький, 29000,
igor69d@yandex.ua

УДК 340.134:796.6(045)

ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

Проаналізовано зміст основних законодавчих актів, які регулюють суспільні відносини в сфері фізичної культури та спорту у провідних країнах світу. Досліджено особливості організації державного управління та загальні тенденції розвитку фізичної культури і спорту США, Канади, Австралії та Китаю. Встановлено, що галузь фізичної культури та спорту вважається одним із найефективніших засобів забезпечення соціальної та гуманітарної безпеки розглянутих нами країн. Підвищення рівня та якості життя населення здійснюється шляхом впровадження засобів фізичної культури та спорту в повсякденну діяльність громадян, розвитку масового спорту, клубної системи. Увагу зосереджено на питаннях законодавчого врегулювання реалізації права громадян на заняття фізичною культурою і спортом у частині забезпечення ними власного нематеріального особистісного права на здоров'я. Визначено пріоритетні шляхи удосконалення змісту спортивного права України шляхом імплементації відповідних правових норм у діюче законодавство.

Ключові слова: фізична культура, спорт, право, державне управління.

Розвиток та удосконалення процесів повсякденного функціонування сфери фізичної культури і спорту, підвищення ефективності діяльності державної служби в галузі неможливий без вивчення та узагальнення досвіду провідних спортивних країн світу. Надзвичайно широке коло проблемних питань, пов'язаних з належним матеріально-технічним, фінансовим, кадровим тощо забезпеченням діяльності галузі, які потребують негайного розв'язання в Україні, у провідних спортивних країнах світу врегульовано на законодавчому рівні і, зрозуміло, що таке регулювання ґрунтується на соціально-економічних особливостях тієї чи іншої країни. У цьому контексті слід зазначити, що впровадження досвіду розвинутих країн можливе лише за умови повного врахування наслідків і тенденцій розвитку вітчизняної

фізичної культури і спорту, обов'язкового збереження найкращих надбань і цінностей української системи фізичної культури і спорту.

Як свідчать результати наукових досліджень [1; 2; 3; 4], значущість фізичної культури і спорту для динамічного та гармонійного розвитку суспільства усвідомлюється усіма розвинутими країнами світу, які докладають чимало зусиль щодо удосконалення нормативно-правової бази державного управління, організації дієвої державної служби в сфері фізичної культури і спорту. Підтвердженням цілеспрямованої та комплексної законодавчої діяльності провідних спортивних країн світу, яка спрямована на удосконалення механізмів кадрового, матеріально-технічного, медичного, фінансового, організаційного тощо забезпечення діяльності галузі, є високий рівень розвитку спортивно-масового руху, досягнення на міжнародній спортивній арені, високі соціальні стандарти, доступність фізкультурно-оздоровчих та спортивних послуг.

Зважаючи на завдання дослідження, необхідно проаналізувати зміст основних законодавчих актів провідних спортивних країн світу, які регулюють суспільні відносини в сфері фізичної культури і спорту.

Метою роботи є дослідження змісту законодавчих актів провідних спортивних країн світу, дія яких спрямована на організацію діяльності в сфері фізичної культури і спорту.

Закон Народної Республіки Китай "Про фізичну культуру і спорт" було прийнято 29 серпня 1995 р. [5]. У восьми главах Закону висвітлено загальні положення, основи масового, шкільного та спорту вищих досягнень, визначено засади функціонування громадських спортивних організацій, окреслено коло державних гарантій та відповідальності у сфері фізичної культури і спорту тощо.

Метою дії Закону є створення необхідних умов для розвитку фізичної культури і спорту в країні, сприяння фізичному удосконаленню громадян, підвищення рівня спортивно-масової роботи, забезпечення ідеологічного та культурного розвитку суспільства. Як визначено в Законі, розвиток фізичної культури і спорту, організація спортивно-масової діяльності з метою покращення фізичного стану і фізичної підготовленості нації є обов'язком держави. У Законі про фізичну культуру і спорт визначено низку принципів державного регулювання галузі: розвиток фізичної культури і спорту має сприяти економічному зростанню країни, зміцненню національної оборони, забезпечувати розвиток суспільства; пропаганда має бути спрямована на популяризацію фізичної культури і спорту серед широких верств населення; підвищення державних стандартів у галузі має створити умови для розвитку видів спорту, підвищити рівень спортивних досягнень; галузь фізичної культури і спорту включається в загальнодержавні плани розвитку народного господарства; держава визначає політику та напрями розвитку фізичної культури і спорту; держава сприяє підприємствам, організаціям, установам, громадським організаціям, громадянам, діяльність яких спрямована на розвиток та підвищення ефективності функціонування фізичної культури і спорту в країні тощо.

У Законі про фізичну культуру і спорт Китайської Народної Республіки визначено, що управління фізичною культурою і спортом здійснює центральний виконавчий орган державної влади (*China State General Sports Administration*), а інші міністерства та відомства здійснюють керівництво фізичною культурою і спортом у частині покладених на них функцій та повноважень. Організація державного управління фізичною культурою і спортом має трьохрівневу структуру: центральний виконавчий орган у сфері фізичної культури, виконавчі органи в межах адміністративних областей, місцеві органи виконавчої влади. Основними напрямками діяльності держави в сфері фізичної культури і спорту є такі: створення необхідних умов для фізичного виховання дітей та молоді з метою покращення їхнього фізичного та розумового здоров'я; забезпечення розвитку фізичної культури та спорту етнічних меншин, сприяння зростанню спортивних талантів тощо; забезпечення розвитку фізкультурної освіти та науково-дослідницької діяльності в сфері фізичної культури

і спорту, впровадження наукових досягнень, технологій у практику фізкультурно-спортивної роботи; встановлення почесних звань, нагород, інших заохочень організаціям, окремим громадян за значні досягнення в сфері фізичної культури і спорту; організація міжнародної співпраці в галузі фізичної культури і спорту на принципах незалежності, рівності, взаємної вигоди та поваги.

Слід відзначити, що Закон про фізичну культуру і спорт Китаю передбачає розробку та реалізацію національних програм з фізичної культури і спорту, державних стандартів з фізичної підготовленості населення, проведення моніторингу за фізичним станом та здоров'ям усіх вікових груп.

Органи виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту відповідних адміністративно-територіальних утворень у межах своїх повноважень здійснюють заходи щодо розвитку фізичної культури і спорту з урахування національних традицій, умов, можливостей конкретного регіону. Також Законом визначено, що держава, громадські організації, професійні спілки створюють усі необхідні умови для залучення до занять фізичною культурою і спортом інвалідів, людей, які мають обмежені можливості здоров'я, тощо.

Фізична культура і спорт є обов'язковим компонентом шкільної та вищої освіти і мають забезпечити всебічний розвиток особистості. Обов'язком навчальних закладів є створення умов для фізичного виховання учнів, здійснення спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи протягом навчального дня та в позанавчальний час. Заняття фізичною культурою і спортом здійснюються відповідно до навчальних програм і стандартів, а спортивні змагання є невід'ємною складовою навчального процесу. Медичне та кадрове забезпечення навчально-виховного процесу, моніторинг фізичного стану та здоров'я молоді є важливими напрямками роботи з розвитку шкільної та студентської фізичної культури та спорту.

Центральний орган виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту забезпечує підготовку національних збірних команд, розробляє систему відбору спортсменів, встановлює спортивні звання та розряди, координує діяльність спортивних федерацій за видами спорту інших суб'єктів фізичної культури і спорту, розробляє та впроваджує кваліфікаційні вимоги до атлетів і встановлює регламент змагань, проводить атестацію фізкультурно-спортивних працівників, їх підготовку та перепідготовку, організовує роботу щодо протидії використанню допінгових речовин та інших заборонених засобів, розробляє державну політику щодо розвитку спортивної індустрії, ринку спортивних послуг, формує критерії та державні стандарти в сфері виробництва спортивних товарів тощо. Слід відзначити, що Законом заборонена організація букмекерської діяльності в сфері фізичної культури і спорту, а також безпосередня участь громадян у грі на тоталізаторі [5].

Організаційна структура центрального виконавчого органу державної влади Китаю в сфері фізичної культури і спорту відповідно до покладених на нього функцій полягає в наявності відділів економіки, кадрів, науки та освіти, юридичного, зв'язків з громадськістю, відділу з міжнародних зв'язків, партійного комітету, наглядового бюро, центрів управління за видами спорту тощо [6; 7].

Водночас з прийняттям наведеного вище Закону Державна Рада КНР прийняла програму всенародного зміцнення здоров'я [8]. Програма була розрахована на п'ятнадцять років та мала на меті підвищення показників фізичної підготовленості та здоров'я населення, насамперед дітей і молоді. Усі програмні заходи були спрямовані на залучення кожного громадянина до щоденних занять фізичною культурою і спортом, оволодіння двома та більше видами рухової активності, на проходження щорічного медичного огляду. Стратегічною метою керівництва держави було створення дієвої системи всенародного зміцнення здоров'я, сучасної, доступної спортивної інфраструктури, в першу чергу, обладнаних ігрових та тренажерних майданчиків у парках, місцях відпочинку та проживання населення тощо.

Потужно розвиненою є спортивна індустрія в Сполучених Штатах Америки. Так, за даними літературних джерел [9; 10], вартість акцій провідних ліг

професійного спорту становить понад 213 мільярдів доларів США, які отримують значні доходи від контрактів з теле-, радіокомпаніями на право трансляції спортивних змагань, продажу квитків на спортивні заходи, корпоративних продуктів (членських квитків, представництв у клубах тощо), продажу іменних абонементів на відвідування змагань команди впродовж усього сезону, інвестування та субсидій, ліцензування на право використання клубної символіки тощо. Заробітні плати провідних гравців національних футбольної, хокейної, бейсбольної та баскетбольної ліг сягають десятків мільйонів доларів. Розгалужений ринок спортивних послуг, конкурентна боротьба між суб'єктами галузі і відповідно необхідність правового врегулювання з боку держави суспільних відносин у сфері фізичної культури і спорту призвели до виникнення окремої галузі права — спортивного права. Спортивне право в США — це набір законів, який регулює суспільні відносини в сфері фізичної культури і спорту, розповсюджується на коло питань, пов'язаних із договірним, трудовим, адміністративним, кримінальним, фінансовим, господарським, цивільним та іншим правом, врегулює питання, пов'язані із вживанням заборонених речовин у спорті, гендерною дискримінацією, антимонопольним законодавством. Збір законів визначає права, обов'язки, функції, мету та завдання діяльності національних спортивних ліг, спортсменів та їх агентів, спортивних клубів, асоціацій, інших громадських організацій та установ [10].

Управління фізичною культурою і спортом здійснюється на загальнодержавному і федеральному рівнях. Політику розвитку галузі та окремих її підсистем визначають департаменти освіти, охорони здоров'я та соціальних служб тощо. Слід відзначити, що управління галуззю суттєво децентралізовано і переважно здійснюється на федеральному рівні. Наприклад, Кодексом штату Аляска [11] визначено, що в складі департаменту торгівлі та економічного розвитку створюється комісія з питань спорту, що складається з чотирьох осіб представників відповідних територіально-адміністративних утворень, які призначаються губернатором терміном на чотири роки. Комісія діє на правах дорадчого органу при спеціально уповноваженому в справах фізичної культури і спорту (*Commissioner of athletics*), який, в свою чергу, призначається губернатором терміном на п'ять років. В обов'язки спеціально уповноваженого та комісії входить розробка програм розвитку фізичної культури і спорту на відповідній території, інструкцій, положень проведення змагань, календарних заходів, які мають силу закону. Засідання комісії проходять щонайменше один раз на рік. Основними напрямками діяльності комісії є ліцензування діяльності в сфері професійного спорту, нагляд за дотриманням ліцензійних умов, вилучення ліцензій, проведення експертиз, врегулювання питань, пов'язаних зі шкільним та студентським спортом, організація і нагляд за проведенням змагань тощо.

Потужного поштовху для розвитку спортивного законодавства в США надало прийняття в 1978 році закону про олімпійський та любительський спорт [12]. У законі вперше було нормативно визначено поняття “спортсмен-любитель”, “любительське спортивне змагання”, “любительська спортивна організація”, окреслено коло завдань та повноважень Національного олімпійського комітету США, які були делеговані йому державою. Основними завданнями НОК США є визначення національної політики та мети в сфері аматорського спорту; координація та організація заходів щодо розвитку аматорського спорту; організація змагань усіх рівнів на території країни; представлення США в міжнародних організаціях; сприяння розвитку фізкультурно-спортивного руху в країні; розробка та впровадження програми розвитку фізичної культури і спорту; забезпечення вирішень конфліктів та спортивних спорів, що виникають у процесі спортивної діяльності; здійснення нормативного регулювання та сприяння розвитку спортивної інфраструктури, фізкультурно-спортивних послуг; здійснення організації проведення наукових досліджень у сфері спортивної медицини, підготовки спортсменів тощо; забезпечення дотримання законності з питань гендерної рівності; розробка календарів

спортивних заходів, програм; сприяння залученню до спортивно-масової діяльності етнічних меншин тощо. До основних повноважень комітету віднесено розробку та затвердження печаток, символіки тощо; створення представництв та відділень; підписання договорів та контрактів; отримання спонсорської та іншої матеріальної допомоги, залучення фінансових ресурсів з метою забезпечення виконання статутної діяльності; придбання у власність рухомого та нерухомого майна, розпорядження ним з метою реалізації статутних завдань комітету; видання журналів, газет іншої періодики спортивного спрямування; вирішення питань, пов'язаних із членством в комітеті; необхідність бути позивачем та відповідачем у суді з питань, що стосуються діяльності комітету; потребу надавати фінансову та іншу допомогу виключно спортивним аматорським організаціям та асоціаціям, що здійснюють неприбуткову діяльність, тощо. Законодавцем також визначено низку правових норм, що обмежують діяльність комітету, а саме: комітет не має права здійснювати діяльність, пов'язану з отриманням прибутку; комітет за своєю суттю має бути аполітичним, не брати участь у будь-яких партійних та інших політичних об'єднаннях тощо. Олімпійський комітет один раз на чотири роки має звітувати про результати своєї діяльності президенту та конгресу Сполучених Штатів Америки в частині доходів та витрат, проведених заходів, змагань тощо, участі в змаганнях жінок, людей з обмеженими можливостями здоров'я, представників етнічних меншин, результати реалізації програмних заходів щодо розвитку аматорського та масового спорту, надавати статистичні дані про спортивний травматизм тощо.

Наразі в Сполучених Штатах Америки реалізується низка програм з фізичної культури і спорту, з яких, на нашу думку, однією з найважливіших є залучення широких верств населення до здорового способу життя [13]. Стрижневим нормативним документом є "Керівництво з фізичної активності для американців", у якому комплексно визначено принципи фізичної активності і який містить відомості, необхідні для розробки медичними, спортивними, педагогічними працівниками індивідуальних програм фізичної підготовки широких верств населення тощо. Як визначено в документі, фізична активність є найважливішим превентивним заходом щодо виникнення захворювань та одним із найдієвіших для зміцнення здоров'я та збільшення працездатного довголіття.

Діючий Закон Канади про фізичну підготовку та спорт було прийнято у 2003 році [14]. Як визначено в преамбулі Закону, уряд Канади визнає, що фізична активність та спорт є невід'ємною частиною канадської культури та суспільства, провідним засобом підтримання здоров'я, соціальної згуртованості, мовної дуальності, економічної діяльності, культурного розмаїття, якості життя. Законом визначено, що політику в сфері фізичної культури та спорту формує орган виконавчої державної влади, який очолюється міністром, призначеним губернатором Канади. Метою розробки та реалізації державної політики в сфері фізичної культури та спорту Канади є сприяння розвитку фізичної активності та спорту як провідного засобу збереження здоров'я та благополуччя; здійснення діяльності щодо пропаганди здорового способу життя, зокрема шляхом впровадження в повсякденну життєдіяльність населення фізичної культури і спорту; сприяння залученню до спортивної та фізкультурної діяльності широких верств населення; створення умов, підтримання та стимулювання спортсменів до досягнення високого рівня спортивних результатів; сприяння розвитку канадської національної спортивної системи тощо. Державна політика Канади щодо розвитку фізичної культури і спорту ґрунтується на таких принципах: дотримання загальнолюдських етичних правил та норм у процесі фізкультурно-спортивної діяльності; підвищення стандартів та пропагування загальнолюдських цінностей у галузі; протидія вживанню заборонених речовин у спорті; організація належного забезпечення спортивної діяльності; організація справедливого, рівноправного, своєчасного вирішення спорів, що виникають у процесі такої діяльності; забезпечення вільного доступу до фізичної культури і спорту усіх громадян країни тощо.

Згідно із Законом, розвиток та ефективне функціонування галузі в країні, координацію діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту має забезпечити міністр, який очолює центральний виконавчий орган галузі, до повноважень якого входять організація наукових досліджень у галузі фізичної культури і спорту; організація національних конференцій, брифінгів, інших заходів; заохочення та стимулювання суб'єктів фізичної культури і спорту шляхом призначення грантів, нагород тощо за високі досягнення в галузі; організація пропаганди, розповсюдження інформації про фізичну культуру і спорт; координація діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту на федеративному рівні, реалізація політики розвитку галузі; організація і проведення змагань відповідного рівня, забезпечення організації діяльності щодо протидії вживання допінгових речовин; забезпечення співпраці з іншими державними департаментами та установами, які здійснюють діяльність у сфері фізичної культури і спорту; розробка та забезпечення виконання державних програм, проектів розвитку фізичної культури і спорту; представлення Канади в міжнародних спортивних організаціях; забезпечення організації підготовки тренерсько-викладацького складу; призначення стипендії спортсменам, тренерам, іншим особам за видатні заслуги в сфері фізичної культури і спорту; сприяння залученню фінансових ресурсів з метою розвитку галузі; сприяння залученню до спортивно-фізкультурного руху національних меншин та інших етнічних груп; координування діяльності провінцій та територій у справі розвитку фізичної культури і спорту; забезпечення альтернативного розв'язання спортивних спорів тощо. Також міністр за погодженням з губернатором може підписувати угоди з відповідними провінціями та територіями щодо врегулювання питань, пов'язаних із фінансуванням відповідних програм і проектів розвитку спорту та фізичної культури на території відповідних адміністративних утворень. Функції, завдання та мета діяльності центрального державного виконавчого органу (*Ministry of Tourism, Parks, Culture and Sport*) в сфері фізичної культури і спорту регулюється відповідним регламентом [15].

Законом Канади про фізичну підготовку та спорт [14] регламентується діяльність Канадського центру розв'язання спортивних спорів (*Sport Dispute Resolution Centre of Canada*), основним призначенням якого є сприяння розв'язанню та вирішенню спорів між спортивними організаціями, клубами, спортсменами та іншими суб'єктами фізичної культури і спорту. Центр створено як недержавну, громадську, некомерційну установу. Центр у процесі своєї діяльності має право на використання фінансових та інших ресурсів, які можуть бути йому надані юридичними та фізичними особами; заключати договори та угоди від власного імені; проводити дослідження, що стосуються сфери його діяльності тощо. У процесі своєї діяльності центр не має права набувати у власність будь-яке нерухоме майно, окрім як для розміщення головного офісу; брати участь у діяльності установ, корпорацій, діяльність яких спрямована на отримання прибутку; купувати акції компаній, корпорацій та здійснювати управління ними тощо.

Управління центром здійснюється радою директорів кількістю до дванадцяти осіб, головуючим та виконавчим директором, який не має права голосу. Директори призначаються міністром терміном не більше трьох років і можуть перебувати у складі ради не більше двох термінів поспіль. Як правило, в раду на посади директорів призначаються особи, кандидатури яких узгоджені зі спортивним загалом, які мають відповідний досвід роботи в сфері фізичної культури і спорту тощо. Особи, які обіймають посади директорів, не мають права отримувати будь-яку фінансову винагороду за виконання своїх повноважень, окрім грошової компенсації за понесені витрати у відрядженнях, оплати квитків, проживання та харчування. У складі центру утворюються відповідні комітети, підрозділи за напрямками роботи відповідно до функцій, покладених на центр. За поданням ради директорів, міністр призначає голову ради, а виконавчий директор обирається радою директорів.

Для здійснення повноважень щодо врегулювання спортивних спорів центр залучає кваліфікованих арбітрів, інших суб'єктів, які можуть виконувати діяльність

з урегулювання спорів під егідою центру. Основними вимогами до арбітрів є відповідність кваліфікаційним вимогам відповідно до законодавства; незалежність арбітрів від центру; володіння державними мовами Канади тощо.

Центр повністю підзвітний центральному державному виконавчому органу в сфері фізичної культури й спорту і в установлені терміни звітує про результати своєї діяльності з подальшим поданням звіту до парламенту Канади.

Слід відзначити, що державне управління фізичною культурою і спортом у Канаді характеризується значною децентралізацією, адже в окремих провінціях та на окремих територіях діють місцеві нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини в галузі.

Державне управління в сфері фізичної культури і спорту Австралійської співдружності здійснюється через департамент прем'єр-міністра, в складі якого створено управління спорту. Координацію діяльності відповідних установ здійснює безпосередньо міністр спорту, який призначається на посаду прем'єр-міністром. Як зазначається в офіційних джерелах [16], уряд Австралії здійснює всебічну підтримку розвитку спорту, особливо на рівні місцевих територіально-адміністративних утворень, сприяє залученню населення до систематичних занять фізичною культурою і спортом з метою зміцнення фізичного та психічного здоров'я. Основними завданнями уряду в сфері фізичної культури і спорту є реалізація державної політики в сфері фізичної культури і спорту, розвиток національного спорту та фізичної культури; організація роботи щодо залучення широких верств населення до занять спортом та фізичною культурою; організація роботи щодо підвищення рівня безпеки під час здійснення спортивної діяльності; підтримка розвитку спортивної інфраструктури та спортивних об'єктів; організація роботи щодо протидії використанню заборонених речовин у спорті (допінгу); організація роботи щодо залучення до фізичної культури і спорту корінного населення Австралії; підтримка діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту, комісії австралійського спорту, антидопінгового центру; організація роботи щодо підвищення рівня конкурентоспроможності австралійського спорту на міжнародній арені тощо.

З метою розвитку спорту та фізичної культури в Австралії було створено низку установ: Австралійський спортивний фонд, Національний спортивний інформаційний центр, антидопінговий центр, — а провідною виступає Австралійська спортивна комісія (*Australian Sports Commission*), діяльність якої регламентується законом, який було прийнято в 1989 році [17]. Закон визначає мету, завдання, функції, повноваження, інші положення діяльності Австралійської спортивної комісії.

Як визначено в Законі, комісія є юридичною особою, яка має власну печатку і може виступати відповідачем та позивачем у суді. Метою створення та діяльності комісії є реалізація державної політики розвитку спорту в Австралії; створення необхідних умов для залучення широких верств населення до занять спортом; забезпечення належного рівня ресурсного забезпечення спорту; розробка та затвердження державних стандартів у спорті; сприяння міжнародному співробітництву в галузі; сприяння залученню фінансових ресурсів приватного сектору на розвиток спорту. До основних функцій комісії віднесено такі: здійснювати дорадчу функцію при міністрі спорту; координувати діяльність суб'єктів галузі в питаннях розвитку спорту; розробляти та реалізовувати програми розвитку фізичної культури і спорту в країні; організувати науково-дослідницьку діяльність у галузі; здійснювати організацію щодо надання послуг спортивної медицини та спортивної науки особам, які беруть участь у реалізації програм комісії; збирати, обробляти та розповсюджувати інформацію, яка відображає результати діяльності комісії; створювати інформаційні загальнодоступні ресурси; формувати фінансові ресурси та їх використовувати через спортивний фонд для досягнення статутних завдань комісії; розпоряджатись коштами, виділеними парламентом, з метою розвитку спорту; здійснювати співпрацю та спрямовувати діяльність Олімпійського комітету

Австралії інших суб'єктів фізичної культури і спорту; організувати роботу щодо протидії вживання заборонених у спорті речовин у межах функцій, які не входять до повноважень антидопінгового центру, тощо.

Для виконання покладених на комісію функцій законодавцем надано низку повноважень, а саме: укладати угоди; набувати, використовувати та розпоряджатись рухомим і нерухомим майном; призначати гранти, пільги, інші види грошового заохочення для осіб, які беруть участь у реалізації програм комісії; залучати спеціалістів, укладати з ними трудові угоди з метою вирішення завдань статутної діяльності комісії; приймати подарунки, гранти, фінансову та іншу матеріальну спонсорську допомогу; здійснювати комерційну господарську діяльність (виготовлення та реалізація товарів і послуг у сфері фізичної культури і спорту); отримувати товари у кредит, залучати кредитні кошти. Комісія має право отримувати плату за надання таких послуг: використання інформаційних ресурсів комісії; отримання довідкової та іншої інформаційної допомоги; плату за відвідування спортивно-масових заходів, які проводяться під егідою комісії, тощо.

Комісія в своїй діяльності підзвітна міністру, який у межах своїх повноважень у разі необхідності може чинити такі дії: давати письмові розпорядження комісії щодо реалізації державної політики в сфері спорту, методів, функцій та повноважень, які реалізуються комісією; у будь-який час скликати збори комісії; витребувати документи, звіти; затверджувати стратегічні та експлуатаційні річні плани тощо.

Кількість осіб, які утворюють комісію, не має перевищувати десяти осіб, з яких головуєчий призначається міністром. Голова, як правило, призначається терміном на п'ять років на умовах повної зайнятості.

Діяльність комісії, насамперед, полягає у розробці стратегічних планів розвитку фізичної культури і спорту на чотирирічний період, який у п'ятнадцятиденний термін має бути поданий до парламенту після затвердження міністром. Також комісія здійснює розробку експлуатаційних річних планів, які передбачають програми та проекти, намічені до виконання; ресурсне забезпечення виконання кожної з програм, проектів тощо.

Важливим для розвитку фізичної культури і спорту є комерційна діяльність Спортивного фонду Австралії. Згідно із вищезгаданим Законом будь-яка власність, господарська діяльність фонду не підлягає оподаткуванню на усій території співдружності.

З метою здійснення державної політики щодо розвитку фізичної культури і спорту, урядом Австралії реалізується низка програм, однією з яких є програма розвитку національного спорту та рекреації (*The Indigenous Sport and Recreation Program*) [18]. Основними програмними заходами є цільове фінансування відповідних проектів у галузі фізичної культури і спорту, які реалізуються у відповідних територіально-адміністративних утвореннях; створення робочих місць у галузі фізичної культури і спорту, їх фінансування та підтримка; фінансування навчання та професійної підготовки спортивних кадрів; фінансова та матеріальна допомога спортсменам, тренерам, іншим працівникам фізичної культури і спорту тощо. Слід відзначити, що на теперішній час урядом Австралії в межах вищезначеної програми реалізується понад сімдесят проектів на суму більше як шістнадцять мільйонів австралійських доларів.

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на дослідження нормативно-правової бази в сфері фізичної культури і спорту інших провідних країн світу.

Список використаних джерел

1. Гуськов, С. И. Государство и спорт [Текст]: учеб. пособ. / С. И. Гуськов. — М. : Академия, 1996. — 176 с.
2. Бордюгова, Г. Ю. Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права "Спортивне право України" [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

- канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 “Міжнародне право” / Г. Ю. Бордюгова ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. — К., 2009. — 18 с.
3. Платонов, В. Н. Спорт высших достижений и подготовка национальных команд к Олимпийским играм [Текст] : монограф. / В. Н. Платонов. — М. : Советский спорт, 2010. — 310 с.
 4. Мічуда, Ю. П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 “Механізми державного управління” / Ю. П. Мічуда ; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. — К., 2008. — 39 с.
 5. Law of the people’s republic of China on physical culture and sports [Electronic Resource] Chinalawinfo Co., Ltd. — URL : <http://www.lawinfochina.com/NetLaw/display.aspx?db=law&sen=rLdDdW4drhdDdWcdrLdDdWnrDdvdWnd9Dd5dW4d/hdYdWEd/Dd5dWcd9DdGdWPd9DdYdd++&Id=115&SearchKeyword=phys&SearchCKeyword=phys&>.
 6. China State General Sports Administration is a national administrative organization [Electronic Resource] China State General Sports Administration. — URL : http://www.chinaculture.org/gb/en_artists/2003-09/24/content_26994.htm.
 7. Provisions on the Main Functions, Internal Bodies and Staffing of the General Administration of sport of China [Electronic Resource] Chinalawinfo Co., Ltd. — URL : <http://www.lawinfochina.com/NetLaw/display.aspx?db=law&sen=rLdDdW4drhdDdWcdrLd5dW4d/LdFdWLd9DdxdWfdrLdwdWud/DdGdWfd9ddvdWud/ddTdWud9Dd++&Id=7626&SearchKeyword=sport&SearchCKeyword=sport&#>.
 8. Программа всенародного укрепления здоровья [Электронный ресурс] Show China. — URL : <http://ru.showchina.org/06/08/200909/t403566.htm>.
 9. Wise, A. N. International sports law and business, Volume 2 [Text] / Aaron N. Wise, Bruce S. Meyer. — Kluwer Law International, 1997. — 2185 p.
 10. Wong, G. M. Essentials of sport law [Text] / Glenn M. Wong. — An imprint of ABC-CLIO, LLC., 2010. — 885 p.
 11. State Sports Law Statutes: Alaska Amusements and Sports Code — Title 5 of Alaska Code contains all regulations on sports and amusements [Electronic Resource] FindLaw. — URL : http://www.findlaw.com/01topics/12entertainsport/gov_laws.html.
 12. 36 USC Chapter 2205, Subchapter I — CORPORATION [Electronic Resource] Legal Information Institute. — URL : http://www.law.cornell.edu/uscode/html/uscode36/uscode_sup_01_36_06_II_08_B_10_2205_20_1.html.
 13. Physical Activity Guidelines for Americans [Electronic Resource] Your Portal to Health Information from the U.S. Government. — URL : <http://www.health.gov/paguidelines/default.aspx>.
 14. Physical Activity and Sport Act, S.C. 2003, c. 2, assented to 2003-03-19 [Electronic Resource] Canadian Legal Information Institute. — URL : <http://www.canlii.org/eliisa/highlight.do?text=Sports&language=en&searchTitle=Search+all+CanLII+Databases&path=/en/ca/laws/stat/sc-2003-c-2/latest/sc-2003-c-2.html>.
 15. Ministry of Tourism, Parks, Culture and Sport Regulations, 2007, RRS c G-5.1 Reg 146 [Electronic Resource] Canadian Legal Information Institute. — URL : <http://www.canlii.org/eliisa/highlight.do?text=Sports&language=en&searchTitle=Search+all+CanLII+Databases&path=/en/sk/laws/regu/rrs-c-g-5.1-reg-146/latest/rrs-c-g-5.1-reg-146.html>.
 16. Funding, Programs and Support [Electronic Resource] The Department of the Prime Minister and Cabinet. — URL : <http://www.dpmc.gov.au/sport/funding/index.cfm>.
 17. Australian Sports Commission Act 1989. Act No. 12 of 1989 as amended [Electronic Resource] Australian Government. ComLaw. — URL : <http://www.comlaw.gov.au/Details/C2011C00256>.
 18. Indigenous Sport [Electronic Resource] The Department of the Prime Minister and Cabinet. — URL : <http://www.dpmc.gov.au/sport/funding/indigenous/index.cfm>.

*Рекомендовано до друку кафедрою фізичної культури та валеології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 10 від 25 червня 2013 року)*

Надійшла до редакції 10.08.2013

Гасюк І. Л. Законодавство в сфері фізической культуры и спорта ведущих стран мира

Проанализировано содержание основных законодательных актов, которые регулируют общественные отношения в сфере физической культуры и спорта в ведущих странах мира. Исследованы особенности организации государственного управления и общие тенденции развития физической культуры и спорта в США, Канаде, Австралии и Китае. Установлено, что отрасль физической культуры и спорта считается одним из эффективнейших средств обеспечения социальной и гуманитарной безопасности рассмотренных нами стран. Повышение уровня и качества жизни населения осуществляется путем внедрения средств физической культуры и спорта в повседневную жизнедеятельность граждан, развития массового спорта, клубной системы. Внимание обращается на вопросы законодательного урегулирования реализации права граждан на занятия физической культурой и спортом в части обеспечения ими неимущественного индивидуального права на здоровье. Определены приоритетные пути совершенствования содержания спортивного права Украины путем имплементации соответствующих правовых норм в действующее законодательство Украины.

Ключевые слова: физическая культура, спорт, право, государственное управление.

Gasiuk, I. L. The Legislation in Sphere of Physical Training and Sports of the Leading Countries of the World

In article the maintenance of the basic acts which regulate public relations in physical training and sports sphere in the leading sports countries of the world is analyzed. Features of the organization of the government and the general tendencies of development of physical training and sports in the USA, Canada, Australia and China are investigated. It is established that the field of physical culture and sport is one of the most effective means of ensuring social and humanitarian security of the countries under consideration. Increase of level and life quality of the population is carried out through the introduction of physical culture and sport in the everyday life of citizens, development of mass sports, of the club system. Attention is drawn to the questions of legislative regulation of the implementation of rights for physical culture and sport in terms of ensuring their individual moral right to health. The priority ways of improving the content of the sports law of Ukraine through the implementation of relevant legal norms of the current legislation of Ukraine have been identified.

Keywords: physical training, sports, the right, the government.

